

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 441-6501 ☎: 06-1/441-6502

✉: titkarsag@panasztestulet.hu

🌐: www.panasztestulet.hu

Ügyszám: FRP/627/2012/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

430/2012. (XII. 19.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) **panaszosok**¹ 2012. július 23-án előterjesztett **panasza alapján indult eljárásban** a 2012. december 19-én megtartott zárt ülésén született állásfoglalását

megküldi az Országos Rendőrfőkapitánynak.

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben **alapjogot súlyosan sértő intézkedésre került sor.**

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

I.

1) Az I. r. panaszos 2012. július 23-án saját és fia nevében, postai úton nyújtotta be panaszát a Testülethez. Mivel a beadványt csak az I. r. panaszos látta el aláírásával, a Testület 2012. augusztus 6-án postára adott levelében arra hívta fel a figyelmét, hogy a Testület a fiával szemben foganatosított rendőri intézkedés jogszerűségét csak abban az esetben tudja vizsgálni, ha az általa benyújtott panaszt a fia is aláírja, a fia önállóan panaszt terjeszt elő, vagy az I. r. panaszos a fiát meghatalmazással képviseli. A Testület levelére reagálva a panaszosok 2012. augusztus 13-án változatlan tartalommal ismételtén megküldték beadványukat, amelyet már a II. r. panaszos is megerősített az alábbi kiegészítéssel: „a fent leírtakkal egyetértek, és kérem ügyem kivizsgálását.” A panaszosok beadványukban az alábbiakat adják elő.

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszosok személyes adatait töröltük.

2012. július 14-én 18 óra körül az Sz. kifolyással szemben sátraztak, amikor egy B. város felől érkező, a vízirendészet állományába tartozó motorcsónak kiállt melléjük a zátonyra. Az egyik rendőr kiszállt a motorcsónakból, közölte, hogy hatósági horgászellenőrzést tart, és kérte a horgászengedélyeket, valamint az egyéb személyes iratokat. A II. r. panaszos kihozta a sátorból az okmányait, az I. r. panaszos pedig közölte, hogy valószínűleg a túlparton parkoló gépkocsijában felejtette azokat. A rendőr utóbbtól megkérdezte, hogy rendelkezik-e engedéllyel és nincs-e tiltás alatt. Az I. r. panaszos tájékoztatta a rendőrt arról, hogy van engedélye és tiltás hatálya alatt sem áll. A rendőr azt felelte, nem probléma, hogy nincs a panaszosnál az engedély, lekérdezi rádión az adatokat, ahogy a II. r. panaszos esetében is teszi. Ezután megkérte az I. r. panaszost, mutassa meg a horgászszák tartalmát. A panaszos megemelte a zsákot, mire a rendőr megkérdezte, tudja-e hogy milyen hal van benne. Az I. r. panaszos azt felelte, tudja, márna, majd kiemelte a halat a szákból. A rendőr felszólította, hogy tegye vissza, de a hal csapott egyet, és kicsúszott a panaszos kezéből. A rendőr erre így szólt: „na, ezt kár volt”, és kijelentette, ha az I. r. panaszos a halat nem engedi vissza, csak figyelmeztette volna. Közölte, hogy a hal méreten aluli lehetett, de ezt biztosra nem állította. A panaszosok megjegyzik, hogy szemmértékre méreten felüli lehetett, de ezt ők sem tudják biztosan állítani, mert nem történt mérés.

A fentieket követően teljesen megváltozott a rendőri intézkedés stílusa. A rendőr gúnyos mosollyal közölte, hogy szerinte az I. r. panaszos visszadobta a halat, és ezzel meglátása szerint a panaszosok nem mutatnak elég tiszteletet az egyenruha iránt. Elmondta, feljelentést fog tenni ezért is, továbbá amiatt is, hogy az I. r. panaszos a helyszínen nem tudott érvényes horgászengedélyt bemutatni. Az I. r. panaszos emlékeztette a rendőrt, hogy az intézkedés kezdetén azt mondta, az igazolvány hiánya nem probléma, és kérte, hadd menjen át a túlpartra a gépkocsiban lévő engedélyért. Erre a rendőr ismét azt felelte, nem mutatnak elég tiszteletet iránta, és kihangsúlyozta, hogy ő mondja meg, mi fog történni, mert az egyenruha erre felhatalmazza, és ha az I. r. panaszos elhagyja a helyszínt, megbilincseli és előállítja. A panaszos megjegyzi, hogy mindez nagykorú gyermekei, felesége és a család egy barátja jelenlétében hangzott el, és az egész beszélgetés „gúnyos, hivatali hatalmukat fitogtató, lekezelő modorban” zajlott, amire már az intézkedés során felhívták a rendőr figyelmét.

Az I. r. panaszos ekkor megkérte a fiát – a II. r. panaszost –, menjen át az engedélyért, aki beszállt a ladikba, és elindult a túlpartra. Az I. r. panaszos kérte a rendőröket, várják meg, amíg visszaér a II. r. panaszos az engedéllyel, ők azonban gúnyos mosollyal közölték, hogy nem várják meg, és megkérdezték az I. r. panaszost, elismeri-e a felelősségét. Ő nemmel felelt, a felesége pedig kérte, hogy vegyék jegyzőkönyvbe az elhangzottakat, amit a rendőrök megtagadtak. Elmondták, a jelentésükben olvasható lesz az „ő variációjuk”, és sietve visszaszálltak a hajóra. Az I. r. panaszos felesége kérdezte a nevüket és azonosító számukat, az egyik rendőr nevét hallották, a másik rendőré azonban nem volt érthető a motorcsónak zúgása miatt.

A rendőrök nem várták meg a II. r. panaszos visszaérkezését, hanem utána indultak az Sz. kifolyáshoz, ott vártak a vízen pár percet, amíg utóbbi visszaindult, és újból ellenőrzés alá vonták. A II. r. panaszos át akarta adni a rendőröknek édesapja horgászengedélyét, ők azonban azt mondták, nem ezért jöttek. Kérték, hogy mutassa meg a csónak kötelező tartozékait. A II. r. panaszos erre megkérdezte, azért mentek-e utána, ami a szigeten történt, amire az intézkedő rendőr azt válaszolta: „Ha már megyünk a bíróságra, akkor ez is legyen benne.” Hozzátette azt is, hogy ezt is elnézték volna, ha a szigeten a II. r. panaszos édesanyja másként viselkedik. A II. r. panaszos megkérdezte, hogy „Most más bűneiért én lakolok?”, a rendőr azt felelte: „Hát mondhatjuk így is.” A rendőr ezt követően belenézett a csónakba, és

megállapította, hogy nincs benne minden kötelező tartozék, a csónak orrát azonban nem nyitatta fel. A rendőrök a fehér fényű lámpát keresték, valamint a pótizzót, ezt háromszor is elmondták, azt azonban nem vették figyelembe, hogy nappal volt. Az intézkedő rendőr elkérte a II. r. panaszos adatait, és tájékoztatta, hogy mivel nagykorú és döntőképes, két lehetősége van. Az egyik a helyszíni bírság, ami 15 000 Ft, a másik a szabálysértési feljelentés, az azonban a duplája lehet az előbbinek. A II. r. panaszos azon kérdésére, szokták-e az utóbbit választani, a rendőr azt válaszolta, régebben előfordult, hogy a bíró nem a rendőrnek adott igazat, de mostanában erre nemigen van példa. A II. r. panaszos ezért a helyszíni bírságot választotta. A rendőrök kitöltötték a nyomtatványokat, majd – miután a II. r. panaszos aláírta azokat – távoztak.

Az I. r. panaszos úgy érzi, beugratták a fiát. Előadja, hogy valóban hiányos volt a felszerelés, mert nem rakta be a ladikba, amikor a fia átindult az engedélyért. Megjegyzi, hogy 25 éve járnak a Dunára kikapcsolódni, sátrazni. Ez idő alatt már számtalanszor ellenőrizték őket, azonban ilyen hangnemet, megalázó modort, erőfitogtatást nem tapasztaltak egyetlen rendőri intézkedés alkalmával sem. A panaszosok kiemelték, nem az ellenőrzés, illetve a kirótt bírság jogszerűségét vitatják, nem is a bírság megfizetésének kikerülése a céljuk. Meglátásuk szerint az ellenőrzést végző rendőrök hatalmukat kihasználva, lekezelő modorban, megalázó stílusban beszéltek velük, és ez az, ami mélységesen felháborítja őket.

II.

A Testület a tényállás tisztázása érdekében megkereséssel fordult a rendőrséghez. A rendelkezésre bocsátott dokumentumokból az alábbi releváns tények voltak megállapíthatók.

1) A BRFK Vízirendészeti Rendőrkapitányság vezetője – az intézkedő rendőrök telefonos meghallgatása, valamint a rendelkezésére álló dokumentumok alapján – parancsnoki kivizsgálásában az alábbiakat állapította meg.

A panaszolt időben a M. települési Rendőrös állományában lévő M. r. törzsőrmester és S. r. törzsőrmester láttak el vízi járőr szolgálatot a Duna kérdéses szakaszán. A rendőrök szolgálatuk során 18 óra 25 perckor a Duna jobb parti szakaszán, Sz. település térségében intézkedés alá vonták az I. r. panaszost, aki a helyszínen horgászati tevékenységet folytatott. A járőrök intézkedésük végén közölték a panaszossal, hogy tulajdon elleni szabálysértés elkövetése miatt halvédelmi bírság kiszabását kezdeményezik.

A kapitányságvezető előadása szerint a panaszolt helyszínen az intézkedő rendőrök azzal a céllal kötötték ki a panaszosok mellett, hogy ellenőrizzék a horgászat jogszerűségét. A járőrök az intézkedést – miután kiszálltak a hajóból – napszaknak megfelelő köszönéssel, valamint annak előre bocsátásával kezdték meg, hogy horgászellenőrzést tartanak. Az I. r. panaszos az intézkedés megkezdésekor barátkozó stílust próbált felvenni a járőrökkel, amire a rendőrök a „Szervusztok, Fiúk!” köszönésből, valamint a panaszos által „kierőszakolt” kézfogásból következtettek. Mivel az elutasítással nem akartak már az intézkedés kezdetén feszültséget kelteni a panaszosban, fogadták a kézfogását, azonban kimért, hivatalos kommunikációjukkal próbálták az intézkedés hivatalos jellegét fenntartani, és azt a panaszosban is erősíteni. Meghallgatásuk során a járőrök arról számoltak be, hogy a panaszos mozgásából, alkoholos leheletéből, valamint a közelben felállított sátor körül látható sörös dobozokból az I. r. panaszos „nem részeg, de mindenképpen alkoholtól befolyásolt állapotára” következtettek.

Az intézkedést lefolytató r. törzsőrmester megkérdezte a panaszost, hogy van-e már hal a szákban, aki a kérdésre először nemleges választ adott. A járőrök azonban látták, hogy a néhány méterrel távolabb, a vízben lévő haltartó szák nem üres. Ezt jelezték panaszosnak, aki magát kiigazítva közölte, hogy már fogott néhány halat. Ezzel egyidejűleg el is indult, hogy kiemelje a szákot a vízből. A kiemelést követően a r. törzsőrmester – tapasztalt horgász lévén – felismerte, hogy a halak között egy nemes hal (márna) is található, ami csak 40 cm feletti méretben fogható ki. A r. törzsőrmester úgy ítélte meg, hogy a szákban lévő hal ezt a méretet nem éri el. Megkérdezte a panaszost, hogy tudja-e milyen hal van a szákban, amire ő igennel felelt, és eközben benyúlt a haltartóba és kezdte kiemelni a kérdéses halat. A r. törzsőrmester ezt látva azonnal felszólította, ne emelje ki a halat a szákból, mert az méreten aluli, és a szabálytalanságot le kívánja fényképezni. Kérésének a panaszos nem tett eleget, folytatta a hal kiemelését, majd azt kivéve, tenyerének nyitó mozdulatával visszadobta a vízbe. Ezt követően mosolygó arckifejezéssel, sajnálkozva közölte a járőrrel, hogy a hal kicsúszott a kezeiből.

A kapitányságvezető megjegyezte, hogy a járőrök a horgászellenőrzések során számos alkalommal találkoznak hasonló szituációkkal, például azzal, hogy az engedély nélküli horgászatot folytató személy az engedély nélkül kifogott halakat a haltartó szákkal együtt dobja a vízbe, vagy a tiltott horgászatot folytató személy az ellenőrzéskor egyszerűen levágja a damilt a horgászbotról, hogy a szabálytalan szerelék ne lehessen bizonyítani. Az engedéllyel rendelkező horgászok esetében viszont éppen a panaszolt esetben is tapasztalt cselekmények jellemzőek, nevezetesen, hogy csak azt a halat dobják vissza, amelyről ők is tudják, hogy annak birtoklása szabálytalan. Természetesen a járőrök már felkészültek ezekre a helyzetekre, és ráutaló magatartásokból is felismerik, ha esetlegesen ilyen cselekményre készül egy horgász. Sajnos jelen esetben azért nem tudták megakadályozni az I. r. panaszost cselekményének végrehajtásában, mert a haltartó szák a parttól számítva másfél-két méteres távolságban volt, kb. térdig érő vízmélységben.

A r. törzsőrmester közölte az I. r. panaszossal, hogy a hal visszaengedésétől függetlenül az eljárást meg fogja indítani vele szemben, majd megkérte, hogy igazolja magát és adja át horgászengedélyét. Az I. r. panaszos a helyszínen nemcsak horgászengedéllyel, de semmilyen más igazolásra alkalmas okmánnyal nem rendelkezett, ezért a központi nyilvántartásban történő priorálására a bementett adatai alapján került sor. A rendőrök azért választották az igazoltatásnak ezt a módját, mert mint azt megtudták, a család iratai a folyó túlsó partján, kb. 400-500 méterrel lejjebb a gépkocsijukban maradtak.

A kapitányságvezető tájékoztatása szerint azzal, hogy az I. r. panaszos nem tartotta magánál horgászengedélyét, már elkövette a szabálysértést. Az eset összes körülményeiből – mint a családtagok egybehangzó nyilatkozata, a többi hal szákban tartása, a nevezett halfaj ismerete, méretkorlátozás tilalmának ismerete, csak a szabálytalanul birtokolt hal visszaengedése, valamint a többszöri felkínálkozás az engedély bemutatására – a járőrök arra következtettek, hogy az I. r. panaszos valóban rendelkezik horgászengedéllyel. Mivel tudták, hogy a kis teljesítményű motorral felszerelt csónakkal átmenni az engedélyért és azt visszavinni, legalább 20-25 percet vesz igénybe, közölték a panaszosokkal, hogy nem várják meg az engedély bemutatását, hiszen az intézkedés ekkor már a lekérésnek köszönhetően is legalább 15 perce tartott. Ennek ellenére a panaszos folyamatosan erőltette, hogy átmegy az engedélyért, és amikor ennek azzal próbált nyomtérket adni, hogy néhány lépést tett a csónakja irányába, a r. törzsőrmester figyelmeztette, hogy az igazoltatás még tart, és amennyiben tovább folytatja cselekményét, kivonja magát a rendőri intézkedés alól, ami miatt pedig kénytelen lesz előállítani, és szükség esetén megbilincselni. Ezt követően a II. r.

panaszos együttműködési készséget tanúsítva közölte, hogy ő átmegy az engedélyért. Bár a rendőrök közölték, hogy erre nincs szükség, tevékenységében nem akadályozták, hiszen vele szemben akkor nem intézkedtek.

A II. r. panaszos elindulása után néhány perccel a priorálás sikeresen megtörtént, a rendőrök közölték, hogy befejezték az intézkedést, kezdeményezik halvédelmi bírság kiszabását és tulajdon elleni szabálysértés miatt eljárás megindítását az I. r. panaszossal szemben. Ekkor a panaszos felesége kérte a rendőröket, hogy adják meg a nevüket, valamint vegyenek fel jegyzőkönyvet az intézkedésről. A járőrök megadták nevüket és a r. főtörzsőrmester tájékoztatta a hölgyet, hogy jegyzőkönyv felvételére a helyszínen nincs lehetőség, de elmondta, hogy milyen formákban tehetnek panaszt a rendőri intézkedéssel szemben.

A fenti intézkedést követően a járőrök visszaszálltak a szolgálati hajóba, és folytatták a járőrtevékenységet a folyamszakaszon, ami azt jelentette, hogy alapjáraton sebességgel közlekedtek a vízen. Kb. öt perc elteltével észlelték, hogy a II. r. panaszos éppen visszafelé tart a motoros csónakkal. A járőrök – bár erre utaló egyértelmű jelet az intézkedés során nem tapasztaltak – az intézkedés helyszínén lévő több felbontott sörös doboz láttán ellenőrizni kívánták, hogy a panaszos alkalmas állapotban van-e a vezetésre, esetleg fogyasztott-e alkoholt. A motoros csónak ellenőrzése elsősorban erre irányult, de emellett az előírásoknak megfelelően általános vízirendészeti ellenőrzést is tartottak. Az intézkedés során megállapítást nyert, hogy a fehér fényű lámpa mellett más kötelező tartozék is hiányzik a csónakból. A panaszos beadványában sérelmezte, hogy a rendőrök ellenőrzése túlnyomórészt a fehér fényű lámpa meglétére irányult, annak ellenére, hogy az intézkedéskor még nappal volt. A kapitányságvezető meglátása szerint azonban a járőrök a parton való sátorozásból joggal következtethettek arra, hogy a család éjszakára is az adott helyen marad, ebből pedig akár az is következhet, hogy a csónakot sötétedés után is használják.

A parancsnoki kivizsgálásban foglaltak szerint a járőrök egyértelműen tagadták, hogy a „Most más büneiért lakolok?” kérdés, valamint az erre „Hát mondhatjuk így is!” válasz az intézkedés során elhangzott volna. Az intézkedő rendőrök azonban tájékoztatási kötelezettségüknek eleget téve a helyszíni bírság kiszabása során valóban közölték a szabálysértővel, hogy amennyiben a helyszínen nem fogadja el vagy vitatja a bírság összegét, úgy a szabálysértési hatóság – ha bebizonyosodik a szabálysértés elkövetése – minimálisan a kiszabásra kerülő 15 000 Ft helyszíni bírságnak a dupláját kell, hogy kiszabja. A járőrök elmondása alapján a bírói gyakorlattal összefüggő beszélgetés a II. r. panaszossal nem zajlott. A II. r. panaszos a szabálysértés elkövetését elismerte, a helyszíni bírság kiszabásáról szóló nyomtatványt és az ahhoz tartozó tájékoztatót aláírta.

A járőrök az intézkedést követően arra a következtetésre jutottak, hogy nem rendelkeznek kellő tárgyi bizonyítékkal a tulajdon elleni szabálysértés megindításához, mivel a visszaengedett halat sem lemérniük, sem lefényképezniük nem sikerült. Viszont, ha a halászati ellenőr az eljárása során kellő bizonyítékot szerez be ehhez, akkor ő meg tudja indítani az eljárást, ezért egy halvédelmi bírság kiszabására irányuló kezdeményezést tettek.

A járőrök az intézkedésüket a rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (továbbiakban: Rtv.) 29. § (1) bekezdése alapján kezdték meg, a szabálysértési feljelentésről illetve a helyszíni bírságról pedig a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 9. § (1) bekezdése alapján döntöttek. Az előállításra és a bilincs használatára való figyelmeztetésre az Rtv. 33. § (2) bekezdés a)

pontja, valamint az Rtv. 48. § c) és d) pontja alapján került sor. A kapitányságvezető megítélése szerint a helyszíni bírság kiszabása a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (a továbbiakban: Szabs. tv.) 226. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző szabálysértés miatt jogszerű volt, a bírság összege pedig megfelelt az egyes közlekedési szabálysértések miatt alkalmazandó szabálysértési pénzbírság, illetve helyszíni bírság kötelező mértékéről, valamint a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvénnyel összefüggő egyes kormányrendeletek módosításáról szóló 63/2012. (IV. 2.) Korm. rendelet 8. számú mellékletének 1. sorában meghatározott összegnek.

2) A rendőrség megküldte a 2012. július 23-án kelt, halvédelmi bírság kiszabására irányuló kezdeményezést, amelynek ismertetésétől a Testület – mivel az az ügy szempontjából releváns többlet információt nem tartalmaz – eltekint.

III.

A vizsgálat során a Testület megállapította, hogy a rendőri intézkedések érintették a panaszosnak a Magyarország Alaptörvénye II. cikkében foglalt emberi méltósághoz, valamint a XXIV. cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető jogát az alábbiak szerint.

1) A panaszosok beadványukban hangsúlyozták, nem a rendőri intézkedés, illetve a kiszabott bírság jogszerűségét vitatják, hanem az eljáró rendőrök modorát sérelmezik.

Ezzel kapcsolatban az I. r. panaszos előadja, hogy az intézkedő rendőr több alkalommal gúnyosan mosolygott, azt állította, hogy a panaszosok nem mutatnak elég tiszteletet iránta, és kihangsúlyozta, hogy ő mondja meg, mi fog történni, mert az egyenruha erre felhatalmazza. A panaszos megjegyzi, hogy mindez nagykorú gyermekei, felesége és a család egy barátja jelenlétében hangzott el, és az egész beszélgetés „gúnyos, hivatali hatalmukat fitogtató, lekezelő modorban” zajlott.

A Testület a panasz ezen része kapcsán felhívja a figyelmet az Rtv. 2. §-ára, amely szerint „a rendőrség védelmet nyújt az életet, a testi épséget, a vagyonbiztonságot közvetlenül fenyegető vagy sértő cselekménnyel szemben, felvilágosítást és segítséget ad a rászorulóknak. A rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait.”

A Testület szükségesnek tartja e körben utalni a Független Rendőri Szakszervezet főtitkárának, az Országos Rendőrfőkapitánynak, és a Belügyi és Rendvédelmi Dolgozók Szakszervezete főtitkárának közös, a Magyar Köztársaság Rendőrségének Etikai Kódexét kihirdető, Budapesten, 2007. július 4-én kelt nyilatkozatára (a továbbiakban: Etikai Kódex) is, amelynek 1. pontja előírja: „[a rendőr] önként vállalt hivatásával szemben különleges társadalmi elvárások érvényesülnek, melyekre szolgálati viszonyának fennállása alatt mindvégig figyelemmel kell lennie.” Az 5. pont szerint: „[a] rendőr a ráruházott hatalom alkalmazása során megfontolt és mértéktartó, intézkedéseit [...] indulatoktól mentesen hajtja végre, kerüli a szükségtelen konfliktusok kialakítását. Nem alkalmaz [...] megalázó bánásmódot és ezt másoktól sem tűri el.” A 7. pont utolsó mondata szerint: „[a rendőr] tudatában van annak, hogy saját személyén keresztül az egész testület megítéléséért is felelős.”

A Testület továbbá jelen esetben is irányadónak tartja a korábbi állásfoglalásaiban [pl. 65/2008. (VIII. 18.) sz. állásfoglalás] megfogalmazottakat, miszerint „a rendőri hivatást választóktól, főleg az Rtv.-ben is szereplő szolgálati feladatok ellátása során [...] más állampolgárokénál magasabb erkölcsi tartás, fokozottabb türelmesség és tolerancia, körültekintő és mások számára példaértékű viselkedés várható el. Mindez adódik az Rtv. azon rendelkezéseiből, amelyek kiemelkedő közhatalmi jogosítványokkal ruházzák fel a rendőröket, így az államszervezetten belül kitüntetett pozícióba helyezve őket. Ezzel arányosan azonban az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat szigorúbb követelményeket is támaszt velük szemben, és az ezeknek való megfelelést maradéktalanul megköveteli, a számonkérhetőség lehetőségeit is megteremtve.”

Az országos rendőrfőkapitány ezzel egyetértve, 2008. szeptember 10-én kelt, 25800/6/2008. RP. sz. határozatában azt is kimondta, hogy „az intézkedés alá vont személy provokatív, durva, sértő magatartása nem mentheti az intézkedő rendőr ehhez hasonló viselkedését.”

A kapitányságvezető a Testületnek az intézkedő rendőrök hangnemét firtató kérdésére azt a választ adta, hogy a járőrök az intézkedést – miután kiszálltak a hajóból – napszaknak megfelelő köszönéssel, valamint annak előre bocsátásával kezdték meg, hogy horgászellenőrzést tartanak. Az I. r. panaszos az intézkedés megkezdésekor barátkozó hangneműt ütött meg, és mivel az elutasítással nem akartak már az intézkedés kezdetén feszültséget kelteni a panaszosban, a rendőrök elfogadták a kézfogását, azonban kimért, hivatalos kommunikációjukkal próbálták az intézkedés hivatalos jellegét fenntartani és panaszosban erősíteni.

Tekintettel arra, hogy az intézkedő rendőrök hangneme tekintetében a panaszosi állítás és a rendőri iratok egymásnak ellentmondanak, és ezen ellentmondásokat a Testület további bizonyítási eszköz hiányában nem tudta feloldani, a Testület úgy foglalt állást, hogy a panaszos emberi méltóságához való jogának sérelme e tekintetben nem megállapítható.

2) Az I. r. panaszos sérelemként fogalmazta meg, hogy az intézkedő rendőr közölte: ha elhagyja a helyszínt, megbilincseli és előállítja.

A parancsnoki kivizsgálás szerint a járőrökben az a benyomás alakult ki, hogy a panaszos rendelkezik horgász engedéllyel, ezért nem szándékoztak megvárni azt a 20-25 percet, ameddig az engedélynek a túlpartról való áthozatala tartott volna, és ezt a panaszossal közölték is. Ennek ellenére a panaszos erőltette, hogy átmegy az engedélyért a túlpartra, és amikor ennek azzal próbált nyomatékot adni, hogy néhány lépést tett a csónakja irányába, a r. törzsrőrmester figyelmeztette, hogy az igazoltatás még tart, és amennyiben tovább folytatja cselekményét, kivonja magát a rendőri intézkedés alól, ami miatt pedig kénytelen lesz előállítani, és szükség esetén megbilincselni. Ezt a figyelmeztetést az Rtv. 33. § (2) bekezdés a) pontja, valamint az Rtv. 48. § c) és d) pontja alapján adta az intézkedő rendőr.

Az Rtv. 33. § (2) bekezdés a) pontja úgy rendelkezik, hogy a rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt, aki a rendőr felszólítására nem tudja magát hitelt érdemlően igazolni, vagy az igazolás megtagadja. Az Rtv. 48. § c) és d) pontja szerint a rendőr bilincset alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy szökésének megakadályozására, illetve ellenszegülésének megtörésére.

Az Rtv. 61. § (1) bekezdése szerint „a kényszerítő eszköz alkalmazására az érintettet — ha az eset körülményei lehetővé teszik — előzetesen figyelmeztetni kell.”

Amennyiben a panaszos az intézkedés befejezése előtt, illetve arra adott rendőri engedély nélkül megpróbálta volna elhagyni a helyszínt, olyan magatartást tanúsított volna, amely valóban alapot adhatott volna az előállításra, illetve a bilincselésre (az adatok lekérését megelőzően az igazolás megtagadásának, illetve – akár a lekérést megelőzően, akár azt követően – jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértésének, továbbá szökésre tett kísérletnek minősülhetett volna). Erre való tekintettel önmagában annak közlésével, hogy a helyszín elhagyása ilyen következményeket vonhat maga után, a rendőr nem követett el jogsértést.

Nyilvánvaló, hogy a figyelmeztetés hangnemétől és stílusától függően egy ilyen közlés lehet szükségtelenül fenyegető hatású, jelenthet a hatalmi helyzettel való visszaélést, azonban e tekintetben is irányadó, hogy a rendelkezésére álló szűkös eszközökkel a Testület nem tudja feloldani a két verzió közötti ellentmondást.

Fentiek alapján a Testület úgy foglalt állást, hogy a panaszos emberi méltóságához való jogának sérelme e tekintetben sem megállapítható.

3) A panaszosok sérelmezték a II. r. panaszossal szembeni intézkedés megtorló jellegét, ezért a Testület vizsgálta annak jogszerűségét.

Beadványukban a panaszosok előadják, hogy miután a rendőrök befejezték az intézkedést az I. r. panaszossal szemben, nem várták meg a II. r. panaszos visszaérkezését a túlpartról, hanem utána indultak az Sz. kifolyáshoz, ott vártak a vízen pár percet, amíg a fiú visszaindult, és ott ellenőrzés alá vonták. A II. r. panaszos át akarta adni a rendőröknek édesapja horgászengedélyét, ők azonban azt mondták, nem ezért jöttek. Kérték, hogy mutassa meg a csónak kötelező tartozékait. A II. r. panaszos erre megkérdezte, azért mentek-e utána, ami a szigeten történt, amire az intézkedő rendőr azt válaszolta: „Ha már megyünk a bíróságra akkor ez is legyen benne.” Hozzátette azt is, hogy ezt is elnézték volna, ha a szigeten a II. r. panaszos másként viselkedik. A II. r. panaszos megkérdezte, hogy „Most más bűneiért én lakolok?“, a rendőr azt felelte: „Hát mondhatjuk így is.” A rendőr ezt követően belenézett a csónakba, és megállapította, hogy nincs benne minden kötelező tartozék, a csónak orrát azonban nem nyitatta fel. A rendőrök a fehér fényű lámpát keresték, valamint a pótizzót, ezt háromszor is elmondták, azt azonban nem vették figyelembe, hogy nappal volt.

A parancsnoki kivizsgálás a II. r. panaszossal szembeni intézkedéssel kapcsolatban az alábbiakat rögzíti. A járőrök – miután befejezték az intézkedést az I. r. panaszossal szemben – visszazálltak a szolgálati hajóba, és folytatták a járőrtevékenységet a folyamszakaszon, ami azt jelentette, hogy alapjáraton sebességgel közlekedtek a vízen. Kb. öt perc elteltével észlelték, hogy a II. r. panaszos éppen visszafelé tart a motoros csónakkal. A járőrök – bár erre utaló egyértelmű jelet az intézkedés során nem tapasztaltak – az intézkedés helyszínén lévő több felbontott sörös doboz láttán ellenőrizni kívánták, hogy a panaszos alkalmas állapotban van-e a vezetésre, esetleg fogyasztott-e alkoholt. A motoros csónak ellenőrzése elsősorban erre irányult, de emellett az előírásoknak megfelelően általános vízirendészeti ellenőrzést is tartottak. Az intézkedés során megállapítást nyert, hogy a fehér fényű lámpa mellett más kötelező tartozék is hiányzik a csónakból. A panaszos beadványában sérelmezte, hogy a fehér fényű lámpa meglétére irányult túlnyomó részt a rendőrök ellenőrzése, annak ellenére, hogy

az intézkedéskor még nappali időjárási viszonyok uralkodtak. A kapitányságvezető meglátása szerint azonban a járőrök a parton való sátorozásból joggal következtethettek arra, hogy a család éjszakára is az adott helyen marad, ebből pedig akár az is következhet, hogy a csónakot használhatják sötétedés után is. A parancsnoki kivizsgálásban foglaltak szerint a járőrök egyértelműen tagadták, hogy a „Most más bűneiért lakolok?” kérdés, valamint az erre „Hát mondhatjuk így is!” válasz az intézkedés során elhangzott volna.

A Testület felhívja a figyelmet az Rtv. 44. § (1) bekezdésének b) pontjára, ami az eljáró rendőröknek igen széleskörű felhatalmazást biztosít a közlekedésben részt vevők intézkedés alá vonására. A hivatkozott jogszabályhely szerint a rendőr az Rtv.-ben és a külön jogszabályban meghatározott közlekedésrendészeti feladatának ellátása során a közlekedési rendszabályok megtartását, a járműhasználat szabályszerűségét, az okmányokra és a felszerelésekre vonatkozó előírások megtartását, a jármű birtoklásának jogszerűségét, az üzemben tartó, illetőleg a használó személyazonosító adatait, a jármű közlekedésbiztonsági állapotát és adatait a forgalomban és a telephelyen – a jogszabályban meghatározottak alapján – ellenőrizheti. A hivatkozott jogszabályhely tehát felhatalmazást biztosít a rendőrnek bármely, a közlekedésben – beleértve a vízi közlekedést is – részt vevő személy és jármű ellenőrzésére.

A Testület megítélése szerint azonban, amennyiben az intézkedés a panaszos elmondásának megfelelően zajlott, a rendőrök a fenti felhatalmazás ellenére a jogtalanság talajára léptek. Amint arra a Testület több korábbi állásfoglalásában [lásd például 20/2008. (VI. 25.) számú állásfoglalást] rámutatott, amennyiben valamely rendőri intézkedés megfélemlítő, megtorló jellegű, megvalósul a súlyos alapjogsérelem még akkor is, ha az intézkedés jogalapja formálisan fennáll.

A Testület jelen ügyben az eset összes körülményének mérlegelése alapján megállapíthatónak találta a II. r. panaszos ellenőrzésének retorziós jellegét. Ezen álláspontját a Testület az alábbiakra alapítja.

Noha a rendőrök azt állítják, hogy a II. r. panaszos alkoholos befolyásoltságát kívánták ellenőrizni, semmiféle nyoma nincs annak a rendőrségi iratokban, hogy akár csak megkísérelték volna megszondáztatni. Az a körülmény, hogy a fehérfényű lámpa hiányának megállapítása után az alkoholos befolyásoltság fennállásának ellenőrzésére már nem került sor, nagyban erősíti a Testület azon meggyőződését, hogy az ellenőrzés retorziós célt szolgált, szintúgy az, hogy a rendőrség egy olyan hipotézissel indokolja a fellépés jogszerűségét („ebből pedig akár az is következhet, hogy a csónakot használhatják sötétedés után is”), amelynek az ellenőrzésére a két intézkedő rendőr nyilvánvalóan nem tett kísérletet.

Erre való tekintettel a Testület úgy ítélte meg, hogy a II. r. panaszossal szemben foganatosított intézkedés vonatkozásában sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga.

A Testület hangsúlyozza, hogy e megállapítása az Rtv. 44. §-a szerinti közlekedésrendészeti ellenőrzésre vonatkozik, és semmilyen módon nem érinti a szabálysértési normák alapján kiszabott helyszíni bírságot, mivel a bírságolás vizsgálatára a Testület hatásköre nem terjed ki.

4) A panaszbeadvány azon része vonatkozásában, amely szerint az I. r. panaszos felesége hiába kérte a rendőröktől, hogy vegyenek fel jegyzőkönyvet, a Testület vizsgálta, hogy a jegyzőkönyvezés elmaradása okozhatott-e alapjogsérelmet az I. r. panaszos oldalán.

A 147/2008. (XII. 3.) számú állásfoglalásának alapjául szolgáló ügyben részletes tájékoztatást kért az Országos Rendőr-főkapitányság Ellenőrzési Szolgálatától arra vonatkozóan, hogy az intézkedést foganatosító rendőrnek milyen esetekben kell jegyzőkönyvet felvennie eljárásáról – akár az eljárás alanyának kérésére. A válaszlevél szerint az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat alapján az intézkedést foganatosító rendőr köteles eljárásáról jelentést készíteni. Abban az esetben ugyanakkor, ha a rendőr a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény, a szabálysértésekről szóló 1999. évi LXIX. törvény vagy a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény hatálya alá tartozó eljárást hajt végre, úgy az adott jogszabálynak a jegyzőkönyvre, illetve a jelentésre vonatkozó rendelkezéseit köteles alkalmazni.

Mivel a panaszolt esetben nem került sor a büntetőeljárásról, a szabálysértési eljárásról vagy a közigazgatási hatósági eljárásról szóló törvény hatálya alá tartozó, a kérdéses eljárásokra vonatkozó jogszabályok alapján jegyzőkönyvezési kötelezettség alá eső eljárási cselekményre, e jogszabályok rendelkezéseinek alkalmazása nem jöhetett szóba. Így jelen esetben az intézkedő rendőröknek nem állt fent kötelezettségük arra, hogy a történetekről jegyzőkönyvet állítsanak ki.

A Testület mindezek alapján megállapította: azzal, hogy a jegyzőkönyv felvételétől az eljáró rendőrök eltekintettek, és a történéseket a halvédelmi bírság kiszabására irányuló kezdeményezésben rögzítették, az irányadó jogszabályi előírások értelmében nem valósítottak meg jogsértést, fellépésük miatt tehát az I. r. panaszos tisztességes eljáráshoz való alapvető jogát nem érte sérelem.

IV.

Vizsgálata során a Testület az intézkedő rendőrök hangneme tekintetében arra a megállapításra jutott, hogy a panaszosok emberi méltóságához való jogának sérelme az egymásnak ellentmondó panaszosi és rendőri előadások alapján nem állapítható meg. Hasonló következtetésre jutott a Testület az intézkedő rendőr azon figyelmeztetése tekintetében is, hogy az I. r. panaszosnak az intézkedés helyszínéről való távozása előállítást, illetve bilincselést vonhat maga után, ezért úgy ítélte meg, hogy a panasz ezen része tekintetében az I. r. panaszos tisztességes eljáráshoz való alapvető jogának sérelme sem állapítható meg.

A Testület megítélése szerint az irányadó jogszabályi előírások értelmében az eljáró rendőrök nem valósítottak meg jogsértést akkor, amikor a helyszínen eltekintettek a jegyzőkönyv felvételétől, ezért a Testület úgy ítélte meg, hogy e tekintetben nem sérült az I. r. panaszos tisztességes eljáráshoz való joga.

A Testület meglátása szerint sérült azonban a II. r. panaszos tisztességes eljáráshoz való joga a vele szemben alkalmazott intézkedés retorziós jellege miatt.

A Testület megítélése szerint a fenti alapjogsérelem eléri a súlyosság azon fokát, amely indokoltá teszi a panasz és az állásfoglalás megküldését az országos rendőrfőkapitánynak, ezért a rendelkező részben foglaltak szerint döntött.

Budapest, 2012. december 19.

Dr. Juhász Imre
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Féja András
testületi tag

Dr. Kádár András Kristóf
előadó testületi tag

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET